

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1866 ԱՊՐԻԼ 6 ՉԱՐՇԵՄՊԻՀ

ՆԻԻՄԵՐՈ 27

Մանգրամի Էֆեմար հափթառում 260 նիւսիւ վերինը, սենեկի գլխի մասը փարապոսի իջնուտ օլարագ, 200 դշ օլուկ, ալթը այլըդը 100 դշ օլա- ճագ, վէնիւսիւսի տախի 50 ար փարապոս սաթըլաճագ տըր :

Իլանաթըն պէճեր սաթըրը իլին, պի- ռինճի տէֆառա 5, իլինճի տէֆառա 2, վէ իւլինճիւ վէ սայր տէֆալարա 1 էր ղուրուշ այլընաճագ տըր :

Մէթըլ վէ սայրէ, իսթանպուլա Պաղլէ Գառաւա- իարիճինտէ, գարաղլանէ իլէ ճամիի շէրիֆ արա եւ- ռինտէ քեային Շաղճը իսթանա, Կարապետ 3. Փանս- եանըն 18 նիւսիւսիւ օտաւընա կէօնտէրիլէճէ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅՅԵ

ՍԵՐՊԵՍԹԻՅՅԵԹ

Մանգրամի 26 ընդ նիւսիւսիւսի պէճընէ :

« Իմբերաթօր հազըթլէրի, իթի- գաուլարա թօգանըպ իսթանա իսթիճի սէր- պէսթիլէթի ընտտ իթմէքտէ տըր : Պու- տէյլէնիլին գարանըդ վէ հուտուտու- գ հալի, զեյաուտ գօրգուլմայա շայան տըր : չիւնքի, « իթիգաուլարա թօգուլմայա լաֆը, հէմպիր շէյ անլաշլարմագ, վէ հէմտէ պին շէյ անլաշլար պիր հալտէ պուլունմագուտ տըր, վէ հէր գանդի թարգաւ ինթուլա, եինէ իլինի պիր տիմէք տըր : Ֆիլան իթիգաուլարա պաթըլ տըր տիմէք, թապիլաթիլէ բէք պիւլիւք պիր խէթա սայրլաճագ տըր : հալպու քի, մէզհէպ սէրպէսթիլէթի պուլունման հէր մէմալիքտէ, հէր քէսին, քէնաի իման ու իթիգաուլար իլին, սէրպէսթիլէ, իթիգաու- լարըն էն սահիհի տիր տիմէք հազգ ու սալահիլէթի վարտըր : վէ պուլունմա- տա նէշէթ իտէր տիմէք քի, տիկէր իման ու իթիգաուլարըն քեաֆֆէսի պաթըլ տըր : վէ մաուտ քի Ֆրանսաուտ տախի մէզհէպ սէրպէսթիլէթի վարտըր, տի- մէք տիր քի, իմբերաթօր հազըթլէրի- նին էֆեմարընա մուղայիր օլարագ, պաշ- գա մէզհէպտէն օլանլար, հէր կիւն պիր պիրինին մէզհէպ ու իթիգաուլարընա թօգուլմագուտ տըր :

« Իմբերաթօր հազըթլէրի մէզալա- թընտա պուլունման պուլունմագուտ իւ- գէրինտէ շօգուլ տուրմայըպ, մա մէմ- նուսիլէ, միւշարիլէյ հազըթլէրինին ալէնէն շու « Ֆրանսա սէրպէսթիլէթի միւհթաճ տըր վէ տըրգու իթմէքտէ տիրո տիմէքտէ տիգալթ իսթիպ, վէ էհէմիլ- եթ վերմէք իսթիլիլ, էվլէթ, Ֆրան- սա սէրպէսթիլէթ արգուսուլտա հէմ ու թէհիլէ տիր, վէ նէտէ թէֆթիլ ու

պուլունմագուտ տըր, վէ հէմտէ հէր վազըթ պուլունմուշ տուր : վէ վազա- Ֆրանսա սէրպէսթիլէթին ղայպ իթմիլ տիր : լաքին, թէգէք քիւր ու իւսթիլին տալա ղայպ իթմէթիլ տիր :

« Ուլթմըլ սէնտէն պէրու պիր պիրի- նի միւթէագգըպ կէլիլ օլան հիւքիւ- մէթլէրին քեաֆֆէսի տախի, հիւքիւ- մէթլէրինին հինի պիտայթիլտէ, սէր- պէսթիլէթի մէպտէլէրինէ ըրայթ ի- տէճէքլէրինի վաու ու իւն իլէմիլէր տիր : հալպու քի, քեաֆֆէսի տախի, նիզամաթ տայիրէսինտէն տիշարը չըգա- րագ, միւսթէսնա հիւքիւ ու թէնպիլի- ըի ճայիլ կէօրմիլէր, վէ շու թէճա- վուլարընտա քէնտիլէրի սալիհէ չըգա- մագ նիլէթիլէ, կիւրիլթիլիւ վազըթ- լարա, իյաուտի տալիլին էլգէմիլէ- թիլին, վէ սուլ ու տալիլ վազըթլարըն- տա տալիլ, պազը ուլլունսուլլուգ զու- հուրա կէլմէսի ինթիլմիլին պէհանէ ի- տէրէք, տալիլ սէրպէսթիլէթի պօղմա- յա շալըմըլար տըր : Տիմէք տիր քի, գալմանին մէվգալը, քէնտի միւրա- լարընճա, պազէն թէտպիր ու չարէ, վէ պազէն տալիլ ինթիլար ու ուսուլիլա- ղըմէ իսթիլէ իսթիլմալ իլէմիլէր տիր : Ֆրանսա իլթէ պու պիր պիրինէ մուղա- յիր վաուլար իլէ իճրալարտան տօլայը ար- թըգ վէլէ հէթիլտիլինտէն, սէրպէս- թիլէթ իսթմէքտէ տիր : Ֆազաթ, սէր- պէսթիլէթի եալընըգ էյլէ ընտիլ թաշ- ըրիլթալա կէօրմէք իսթմէթիլ, իլա քէ- մալը էմիլէթ թաշիլթալա պուլունմու- ղու թապտիրտէ, մէվգըր իճրայէ վազ օլունմալըն տըր իթմէքտէ տիր :

« Էմրի իթիլտալէ, հազգանիլէթէ, վէ նիզամաթ ու չէրիլթա հիւքիւ ու ըրայթ իտէն պիր տէվլէթ իլին, նէ գը- լիլթիգա սէրպէսթիլէթի պիր մահգուր

թէճէսիլա սէրպէսթիլէթի, տօղուլուգ իլին պիր իսթալար ու պէլիլէ տիր : Սէր- պէսթիլէթ իւզըն գուհուրա կէլէն միւ- ճաուտէ վէ գըրիլթիգա էյլէ պիր ըլըգ տըր քի, էհալինին զիհինէ տաուպ ու տի- լագ զիյաուլար պալաշ իտէրէք թէնվիր իսթիլ, վէ ճէմիլէթի պէշէրիլէ իլին էհէմիլ- եթթտէն օլունմուլտան զիյաուտէ, թա- ըրիլթալա իլի վէ չէրէֆիլ պիր թէգէք- քիւր պըրագմագ իսթիլէն հիւքիւ մէթ- լէր իլին իսէ, տաշա զիյաուտէ էհէմիլ- եթթտէն տիր : »

Փարիսին մէշուր ղազէթալարընտան պիրիսի օլան Բրէն նամ ղազէթանըն եւ- պագ պաշ մուհարըրի Մ. Բէյրանըն սէյլէտիլէրինի պէյանտէն սօնրա, մէգ- քիւր ղազէթանըն չիմտիքի պաշ մու- հարըրի օլան Մ. Էմիլ Օլիվիէնին սէյլէ- տիլէրինի տալիլ պէյան իտէլիմ :

« Պազըլար սէրպէսթիլէթէ մալը օ- լապիլմէք նիլէթիլէ, հիւքիւ մէթթէ պիր թէպէտիլլաթ գուհուրա կէլմէթիլ տը- ղու իլէմէքտէ տիրլէր, վէ տիկէրլէրի ի- տէ, մէգքիւր սէրպէսթիլէթիլին, պիլա թէպէտիլլաթը հիւքիւ մէթ էլտէ ի- տիլմէթին իսթիլէր պուլունմագուտ տըր :

« Պէն իսայիլ վազըթտան պէրու, շու- րօլթիլթանըն իլինիլին տալիլ կէրուտէն կէրուլէ պիր իլիլէ սէյր ու միւթալա իլիլտիլթտէն սօնրա, ազրպէթքեար թէ- պէտիլլաթը սէրպէսթիլէթէ տըրգու- քէ : պուլունմագըլը քէնտիլմէ գարար վէրտիլ :

« Պէնիլ մէգքիւր գարարըմը, շու- րաճօն էաուր իւզէրինէ իպնա իլէմիլիլ տիր : եանի, տիմէք իսթիլթիլ քի, պիր միլլէթ հիւքիւ մէթ զէմանընտա, քէնտիլ նիլէթ ու միւրաուրըն հուսուլիլէ, թէ- ճէլիլիլին մէվգըր իճրայէ կէլմէթիլ յի- չիլիլ կիպի կէօրիլ իտէ, վազա, տայի-

մա գարշը տուրմայը, վէ եախօտ թէ-
պէտտուրլաթը հիւքիւմէթէ արգու իյէ-
մէլի տիր. ֆազաթ, միւմքինսիդիք կէօր-
մէյիպտէ, եալընըզ պիր Կէ-Է-Է-Է կէօր-
տիւհիւնտէ, անճագ նիգամնամէյէ իսթի-
նատէն գարշը գօյուպ չալըշմալուորը:

« Պու կիւնքի կիւն, նէ տիր պիրգիմ
իսթէտիկիմիդ, Ավամը նաա հիւքիւմէ-
թի իյէ, սերպէսթիյէթին իթթիհատը,
էօյլէ տէյիլ մի: իմտի, շու խուսուսա
նիգամէն մուգաֆիֆագ օլմագլըզ, մէկէրչի
միւմքինսիդ մի տիր. խալը, միւմքինսիդ
օլմայըզ, իլա միւշքիլ տիր: Տիւմէք տիր
քի, շու միւրատըն հուսուլի իշին շէրան
վէ նիգամէն գարշը գօյուպ չալըշմալուոր
պաշգա պիր շէյ ճայիդ տէյիլ տիր:

« Պիր մէմալիքտէ, էկէր տախիլտէ
սերպէսթիյէթ հիւքիւմ իտէր իսէ, խարի-
ճէն տախի սուլհ ու ասայիշ հասըլ օլուր:
Սուլհ ու ասայիշ օլմայուն եէրտէ, լու-
հաթիլըզ իւզոն սերպէսթիյէթէ մալք
օլմագ օլմայուն, Եէրէֆ ու նամուս վէ
էմիյէթին խաթըր իշին, հինի իզթիզա-
տէ, վազաա մուհարէպէյէ հազըր օլմագ
տախի ճայիդ տիր. լաքին, նուֆուզ ու
ֆիւթուհաթ, վէ դուրուր ու կէօսթէ-
րիշ նիյէթիյէթ գալղայա մէյտան օգու-
մագլըզտա, առա աֆվ իտէմէյիդ:

Մատամ քի Ֆրանսանըն մաթազուաթ
սերպէսթիյէթինտէն պահա իթմէքտէյիդ.
պաշգալարընըն սէօյլէ տիքլէրինի պու գա-
տարճըզ պիրտիրտիքտէն օնրա, պիրազ-
տա, մէզքիւր սերպէսթիյէթ ուղղունա,
օն իքի սէնէտէն պէրու թէրքի վաթան
իտէրէք, վէ սիննին կէշկինլիյինի աալա
իշ եէրինէ գօյմայարագ, մէզքիւր սեր-
պէսթիյէթին էն աղըր վէ էն զիյատէ
շէրէյիլէ պանտէրասընը, էֆրօպանըն էն
զիյատէ սերպէսթ մէմէքթէթլէրինտէ կէզ-
տիրմէքտէ օլան, վէ նատիր իւլ էմալ
պիր թէքէպիւրիլնտէն նաշի, սերպէս-
թիյէթ ուղղունտա, շու գատար սէնէ
տիրարը ախէրլէրտէ կէզմիշ վէ ֆէտա-
քեարըզ իթմիշ, վէ Ֆրանսա իմրէրա-
թօրու հազըթլէրի թարաֆընտան,
պաշգալարըլա պէրապէր, քէնտիրսինն
տախի իթաղը չուգարըլարագ, Ֆրանսայա
ավտէթինէ միւստատէ օլունմուշ, վէ միւ-
լէթի թարաֆընտան տալէթլէր կիթմիշ
իքէն, իսրար ու թէքէպիւրիլնտէ տախի,
գալէմիյէ օլուուղու միսիլու, իպրէթի
ալէմ օլմագ իսթէտիկիլնտէն, մէզքիւր
միւստատէ վէ տալէթլէրի գապուլ իթ-
մէտիքտէն պաշգա, « Ֆրանսայա պէնտէն
էվվէլ սերպէսթիյէթ պաշգ պասմալըզ-
ճա, պէն պաշգ պասմայա իրթիքեապ
իթմէմ, մատամ քի նարօլէօն հազըթլ-
լէրի սերպէսթիյէթի Ֆրանսատան թարա-
իյէթիշտիր, ալըրըզ օնուս պասաղըր
թօրաղա պաշգ պասմագ, պէնիմ իշին
քիւշիւքլէքտիւր, վէ էօյլէ պիր քիւ-

շիւքլէյիւ իսէ, զամիրիմէ գարշը գա-
պուլ իթմէքլէյիմ իհթիմալտէն տէյիլ
տիր տէյի հտլեա պու կիւնէ գատար
րէտու իլէ ճէվապ վիւմէքտէ օլան վիգ-
թօր Հիւկօնուս տախի պու պապտէ տէր-
քեար օլան էֆքեարընը պէյան իտէլիմ:

Միւմայիլէյա շէօհրէթշուար գաթ,
Լա Լիպէրթէ (Սերպէսթիյէթ) նամ դա-
զէթանըն մուհարրիլնէ շու աթիտէքի
մէքթուպու եազմըշ տըր:

« Մօնսիէօ,

« Սիլին ֆէթանէթի ազիմէնիդ, վէ
զիմմէթի գալիլէնիդ տէլքեար օլուպ,
աահիպ գուտրէթ պիր գըսմա տախիլ
պուլունմագաաւընըզ. Սիլ էպէտիլք
պանտէրասընը քիւշաա իտիպ, վէ էպէ-
տիլք սատալարըլա տիւնեպէ նիտա իս-
լէմէքտէ, վէ էպէտիլք հուգուգու օլան
« Երգէլէյէթի իտտաա իթմէքտէսինիդ:

« Պու կիւնքի կիւն, հէր քէս, սէր-
պէսթիյէթ ուղղու իշին իթրաթ մէրթէ-
պէ սուսամըշարը. Սերպէսթիյէթ հէր
պիր թէքէքիւրին էօմր ու հայաթըտի-
մէք օլուուղունտան, հէր գըսմ անըն հու-
սուլինէ արգուքէշ պուլունմագաա տըր:
Հէր կէօզ պէպէյի, ըլըզ արգուսինտէ օլ-
տուղու կիպի, հէր քէսին լուհու տա-
խի սերպէսթիյէթ իսթմէքտէ տիր. իշ-
թէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, թա-
իլք կիւնտէն, հէր քէսին հիւսնի թէ-
վէճիւհի սիգին թարաֆընըզա մէյան
իյէթիշտիր:

« Պէն տախի թրպըր սիլին կիպի սէր-
պէսթիյէթ արգուսինտէ պուլունտու-
ղունտան, սերպէսթիյէթ իլէ պիրլէքտէ
սիւրկիւնլիւքտէ կէզմէքտէյիմ:

« Պէն քէնտի գարարըմը գայար սահի-
ֆէ իյէթիլնտիր. շէօյլէ քի, սերպէսթի-
յէթին Ֆրանսայա կիրէճէկի կիւն պէն
տախի կիրէճէկիմ. Պէն սերպէսթիյէթէ,
կէրէք շախսէն, վէ կէրէք միլէթ սրֆաթըլ-
լա, պիւլիւք սուպր իլէ պէքլէմէքտէյիմ:

« Ֆրանսատա սերպէսթիյէթ օլմալըզ-
ճա, պիր իլահէ եէրինէ թուլթուլարագ,
հէր քէս թարաֆընտան նէգտինտէ իպա-
տէթ տախի օլունտա, եինէ պէնճէ մագ-
պուլ տէյիլ տիր, չիւնքի, լուհու եօզ-
տուր տիմէքտիր:

« Էվվէթ, սերպէսթիյէթ օլմայան
եէրտէ ճան օլմալըզ:

« իսթիսթիյանըզ ահքեամընճա, հէրքէս
գարտուշ կիպի օլմալը տըր, տիմէք տիր
քի միւսապաթ պուլունմալըտըր. վէ իշթէ
հայաթ ու էօմր տէնիլէն շէյտէ օլ վազըթ
հասըլ օլուր. չիւնքի, պիր ատէմ եաշա-
մագ իշին, նէֆէս ալըզ վէ նէֆէս վիւմէ-
յէ միւհթաճ օլուուղու կիպի, պիր մէմա-
լիք տախի հայաթ սահիպի օլմագ իշին,
մէզքիւր իքի նիյէթէ, եանի միւսապաթ
իլէ սերպէսթիյէթէ միւհթաճ տըր:

Վիգթօր Հիւկօնուս էֆքեարընճա,
Ֆրանսա էհալիսի պու գատար սերպէս-

թիյէթէ մալք պուլունտապ, վէ թարի-
զը մէտէնիյէթտէ շու գատար իլէրու-
կիթմիշ իքէն տախի, հալեա էօլիւ հալին-
տէ սայրլմագտա տըր. իմտի, օնլար էօյլէ
սայրլմագտալըր թագտիրտէ, տահա պիգիմ
էն ալիմ տէյի գըյաա իթտիքլէրիմիդ տա-
խի, սերպէսթիյէթ նէ իտուկին պիլմէ-
յիպ, վէ տէսթթիլըզ իտտաաւընտա կէզ-
տիքլէրի կէօրիւլմէքտէ օլուուգճա, գան-
ղիսրֆաթա լայըզ սայրլաճագլարընը, էր-
պապը միւթալաանըն մուհաքէմէսինէ ի-
հալէ իտէրիդ:

— Բօմատան ապրիլ 3 թարիլիլէ ալը-
նան հալատիսէ կէօրէ, ֆաբա հազըթլ-
լէրի բասգալեա կիւնիւ, Ս. Պետրոս քիլի-
սէսինին պալգօնուսա չըգարագ, Ֆրանսըզ
ասկէրինէ, Բօմա ասկէրինէ, վէ վաթիգան
սէրայը մէյտանընա թէճէմիւլ իթմիշ օ-
լան իլտիհամա տուալար օգուլունտուր:

Օրանըն թէզքէրէ-խանէսինտէն ան-
լաշըլորընա կէօրէ, պու բասգալեաաա
40 պին զիյարէթճի կիթմիշ, վէ իշլէրին-
տէ, 10 նէֆէր իթալեա տէվէթի սէնա-
թէօրլէրի, վէ 23 նէֆէր տախի մէպու-
սանը միլէթլէրի պուլունտուղու կէօ-
րիւլիւշ տիւր:

Պիւլիւք հալթիսանըն ճիւմա իրթէսի
կիւնիւ, ումուս սուրէթտէ օլուուղու
հալտէ, Բաբա հազըթլէրի, հուգուրու-
նա 1600 քիշի գապուլ իտիպ, վէ զատիլին
իւշիւնճիւ կիւնիւ սապահըք քէզա 400
նէֆէր միւսաֆիր գապուլ իթմիշտիր:

Բասգալեա կիւնիւ, հալեա Բօմատա
պուլունտան սապըզ նաթօլի գրալը իլէ գը-
րալիշաա, քիլիստէն տէօնէրէք Ֆարնէզ
սէրայընա կիրտիքլէրինտէ, մէյտանտէ
պիր չօզ քէօյլիւլէր կէօրիւպ, վէ « եա-
շաալըն գրալըմը » տէյի պաղըշտըզլա-
րընը իշթմիշէր տիր:

Մէրգուլման քէօյլիւլէր սէրայըն մէր-
տիլիլէրինտէ տախի տօլարագ, էթրաֆը
« եաշաալըն սատալարըլա ագս իթտիր-
մէքտէ օլուուղուտընտան, գրալ վէ գը-
րալիշա պիր միւնտաիպ մահէլէ չըգա-
րագ, մէրգուլմանը սէրալմալըշտա տըր:

Մէրգուլման քէօյլիւլէր նաթօլի քէօյ-
լիւլէրինտէն օլուպ, բասգալեա միւնա-
սէպէթիլէ Բօմայա զիյարէթէ կիթմիշ-
լէրտիր:

— Լա թիւրքինին ապրիլ 14 տէ ֆա-
րիստէն ալուղը թէլէկրաֆա նազարէն,
Ալմանեա հիւքիւմէթլէրինին չօղու, պիր
Բարլամէնթօ թէշքիլի թէքլիֆինի գա-
պուլէ մէյան կէօսթլէմէքտէ տիրլէր:
Պալիլէրա Սաքսօնեա, վէ Պատ կրան տիւ-
գասը Բրուսիանըն թէքլիֆինի թաստիգ
իթմէքտէ տիրլէր: Գարլիւշէ վէ վիս-
պատէնէ պիր թագըմ մէպուսանը միլէթ
թէճէմիւլ իտէրէք, Բարլամէնթօ իսթէ-
միշէր տիր: Հիւքիւմէթլէրին քեաֆիէ-
սի Ավսթրիայա ֆայիտէլի էֆքեարտա
պուլունմագաա տըրլար:

